

az Egyesült Államok között lefektetett első kábelvonalnak keresett elhelyezési terepet. A 27 929 láb mélység átszámolva 8513 métert ad ki, a 8573 méteres érték többnyire a francia irodalomban terjedt el. Ezt a rekordot majd csak 1895-ben dönti meg a Penguin angol hadihajó, mely a Kermadec-sziget szomszédságában 9427 m mélységet mért.

Reclus megemlíti, hogy a 19. század derekán az Andokot is bejáró M. Jules Remy látta, mily fenségesen szárnyalnak a kék égen a **kondorkeselyűk**. Talán ez adta az ötletet Cholnokynak, hogy rajzán a madarak repülési magasságát is feltüntesse. A

kondorkeselyű 6500 méteres csúcsát bőven túlszárnyalva napjaink rekordját a karvalykeselyű tartja, melynek egyik példánya 1973-ban, Elefántcsontpart felett 11 280 méter magasban ütközött egy kereskedelmi géppel.

A kondorkeselyű 6500 méteres csúcsát bőven túlszárnyalva napjaink rekordját a karvalykeselyű tartja, melynek egyik példánya 1973-ban, Elefántcsontpart felett 11 280 méter magasban ütközött egy kereskedelmi géppel.

A Wright fivérek majd csak 1903-ban építik meg első működőképes repülőjüket, így Cholnok rajzán csak hőléggelgömbök és

légcsónok láthatók – köztük a repülés úttörői, a **Montgolfier fivérek ballonja**. A rajz szerint a magassági csúcsot az angol James Glaisher 1862-es repülése tartja, aki **8838 méterén vesztette eszméletét**, így ezt volt az utolsó adat, amelyet még fel tudott jegyezni. Rekordját 1894-ben dönti meg a német Arthur Berson, aki Phönix ballonjával 9155 méter magasba emelkedett.

A rajzon **a legmagasabban fekvő lakott helyként** feltüntetett tibeti Thok-Jalung aranybánya (4979 m) és a nem sokkal elmaradó Hanle-zárda (4565 m) adatait Cholnok ugyan csak Reclus könyvéből vehette.

LEVICZKI ANITA
GEOGRÁFUS, MÚZEUMI
ADATTÁROS A MAGYAR
FÖLDRAJZI MÚZEUMBAN
[HTTP://WWW.FOLDRAJZIMUZEUM.HU](http://www.foldrajzimuzeum.hu)

Cholnok Jenő számos grafikája megtekinthető, köztük az itt bemutatott rajz is a Magyar Földrajzi Múzeum **FöldRajz című időszaki kiállításán 2020. november 22-ig.**

HALLOYSIT

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: KUPI LÁSZLÓ

Néhány évvel ezelőtt egy nagyon érdekes lelet került elő Kolumbiából, ami az ásványpiacon a mangó kvarc fantázianevet kapta. Az élénk-sárga kristályvégek színe valóban hasonlít a gyümölcshús színére, szép kontrasztot adva a fehér-átlátszó alappal. Mint minden újdonság esetén, e darabok árcéduláján is meglehetősen vastagon fognak a kereskedők tollai...

Sokáig az sem volt tisztázott, hogy a fonalszerű zárványokat milyen ásványok szálai alkotják. Végül műszeres analitikai vizsgálatok kiderítették, hogy a halloysit nevű

agyagásvány finom csövecskéinek kusza elrendezése adja a kristályvégek zavaros, sárga zárványait, melyek az ásvány növekedése közben váltak ki és fogódtak be abból az oldatból, melyből maga a kvarc is „született”.

A kvarcra már írtunk korábbi számunkban, így most a halloysit vesszük górcső alá.

$Al_2(Si_2O_5)(OH)_4$ összegképletű, rendkívül puha, körömmel karcollható alumínium-szilikát. A kaolinittel rokon agyagásvány legtöbbször átlátszatlan, fehéres-földes tömegben jelenik meg, monoklin rendszerű kristályai mikroszkopikus

méretűek. Általában bazaltos és alkálimagmás kőzetek átalakulásának terméke, de megjelenhet savanyú magmás kőzetek földpátjának bomlásából is. Ritkán pegmatitokban és bauxitokban, valamint tengeri eredetű üledékes kőzetekben is előfordulhat.

Nevét 1826-ban megtalálójáról, egy belga geológusról, Jean-Baptiste Julien d’Omalius d’Halloyról kapta.

A kaolinhoz hasonlóan a kerámia- és cementipar használja, bár mennyisége nem túl jelentős.

A világon számos lelőhely ismert, hazánkban a Budai-hegység több pontjáról, a Vértesben a gánti bauxitból és a Tokaji-hegységből írták le.

KUPI LÁSZLÓ
GEOLOGUS-FOTÓS

[HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/FINEMINERALPHOTOGRAPHY/](https://www.facebook.com/finemineralfotography/)

Mangókvarc
Halloysit-zárványos kvarc,
Cabiche, Mun. de Quipama,
Boyaca, Kolumbia
62x40 mm (magánygyűjtemény)